

Резюме на становищата и мненията на Съвета за електронни медии във връзка със срещата на ЕК с представители на регулатори в аудиовизуалната сфера

СЕМ приема европейските препоръки и намерения да се установят минимални правила за известен контрол върху медийното съдържание в онлайн разпространението, както и свързаното с това желание да се хармонизира допълнително действащото законодателство – ДАВМУ и националното. СЕМ е предприел от доста време насам стъпки в тази посока, като сегашният председател на регулатора доц. Лозанов е бил в състава на работна група, чиято задача е предвиждала изработването на нов закон за електронните медии, включващ и правомощия по известен контрол върху медийното съдържание в интернет. Законодателят не е приключил действията по създаване на законопроект, т.е. напасването на регулаторните норми към новата медийна обстановка не е завършено и изведено в закон. Следва да се отбележи, че в България нагласата към опитите да се установи наблюдение и регламент в онлайн разпространението срещат негативна нагласа сред обществеността, която традиционно приема интернет като пространство напълно свободно от всякаква административна и официална намеса. Съветът би приел постепенното въвеждане на норми в националното законодателство, ако те са предшествани от съответни дефиниции и нормативи в съюзното – в ДАВМУ или в други документи, за да мотивира последващото хармонизиране с опита на развитите демокрации.

По независимостта на регулатора – Съветът за електронни медии смята, че сегашните два механизма, заложи в ЗРТ по конституирането и функционирането на регулатора, а именно: мандатността и ротацията на членовете са напълно достатъчна гаранция за неговата независимост. Назначаването/изборът на членовете на СЕМ се извършва по квоти от парламентарно представените политически сили и от Президента. При посочените два механизма мандатните периоди на управляващите партии и представителството им в СЕМ са разминати времево, т.е. законово е гарантирана независимостта от политическо доминиране. От 2009 г. насам, след извършена редукция на числения състав на регулатора - от 9 на 5 члена - е въведено и законово ограничение за повторност на мандатите, което е допълнителна гаранция за устойчивост в механизмите при избора на decision makers.

Съветът не намира за подходяща идеята за създаване на медийни съвети с баланс между политическо, културно и обществено представителство над регулаторния орган на национално ниво. В своята практика регулаторът е изпробвал подобен модел, като известно време е работил с изграден Експертен съвет – с широко представителство на всички заинтересовани лица и институции в него - и е установил практическата неприложимост и, в крайна сметка, неефективност от подобен род допълнителна структура.

По изграждане на наднационален европейски регулаторен орган: Съветът за електронни медии би приел формат „Европейски съвет на регулаторите“ на база пълно представителство в рамките на Европейския съюз. Подобен съвет с регламентирани правомощия би дал възможност да се изнасят на наднационално ниво евентуални възникващи сериозни проблеми на медийната регулация. Следва да се обмисли как да се конституират правомощията на подобен съвет в сферата на възможната санкционна политика спрямо отделни национални регулаторни приложения полета.

По взаимодействие с работните групи в сферата на аудиовизията в Европейския съюз и създаването на междунационална регулаторна мрежа Съветът намира, че сега оформящата се работна група на аудиовизуалните регулатори може успешно да поеме и изпълни тази координираща, изследователска и насочваща роля.

Какви конкретни действия и дейности смята да извърши СЕМ, независимо от сегашните си правомощия – по медийната концентрация и евентуалните ограничения в плурализма по съдържание; по /не/прозрачността на медийната собственост, което се повтаря като критична забележка към България: регулаторът активно участва в дебатите по проблемите на медийната концентрация, като чрез срещи с Комисията за защита на конкуренцията активира обвързаната компетентност на двата органа. С КЗК Съветът осъществява на практика добро сътрудничество, но няма възможност да влияе върху решенията на компетентния в сферата на конкурентните нива орган. В момента в България се осъществява процес по преразглеждане на действащото законодателство, специално в частта

за присъствието на офшорни компании сред собствениците на медии (подготвен е законопроект за разглеждане от парламента, ограничаващ офшорната собственост в медийния бизнес). Когато той евентуално бъде приет, СЕМ ще спазва корелативните текстове със ЗРТ, изискващи евентуално ограничение в собствеността на лицензираните и регистрирани доставчици на медийни услуги.

По финансиране на разработки в обществен интерес както в обществените, така и в търговските медии – преразпределение на държавна субсидия, приходи от реклама и пр.: дългогодишните опити за създаване на Фонд радио и телевизия, предвиден по ЗРТ са неуспешни, поради сериозните икономически проблеми. Засега държавата остава най-големият рекламодавец в обществените и търговските медии чрез разпределение и насочване на потоци за рекламни кампании по европроекти и фондове. Съветът би приел роля на участник в това разпределение за обществено значими медийни продукти, както препоръчват заключенията и по проекта MEDIADEM, тъй като има непосредствен и достатъчно задълбочен поглед върху програмното съдържание в електронните медии, без да оказва намеса в него.

По принизеното ниво на журналистиката и как регулаторът би могъл да съдейства за подпомагане на качествени професионални постижения: все пак, това наистина е въпрос за саморегулация, която, за жалост, в България е в известна летаргия, поради разцепление в НСС. Съветът констатира и липса на достатъчно влиятелна професионална организация на журналистите и би приел препоръки от европейските колеги как регулаторът би могъл да подпомогне създаването и утвърждаването на стабилен професионален или синдикален съюз, който да прилага саморегулационните механизми в необходимата висока степен.

По създаване на програма за медийна грамотност :в България има отделни опити за разработки – във Факултета по журналистика и масови комуникации, например,но липсва единен проект, визия и програма в тази област. СЕМ би приел конкретни съвети от колеги в други страни-Германия, Румъния и още, които работят вече по медийната грамотност.